

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

PORNIRI RELE

Un vânt străin, rece și dușman, care până acum alerga virtutea numai asupra alor îndepărtate plaiuri, peste îndepărtate popoare, începe a-și întinde aripile și spre plaiurile românești ardene, peste frumoase ținuturi române, pe care până aci le ferise D-zeu de el. Aflăm cu măhnire, că mai mulți Români de pe la Sebeș, de pe la Mercurea, ba unu-doi și dela Orăștie, și-au cerut pasapoarte pentru — America, și unii au și căpătat, și sunt gata de drum ori au și plecat.

Eată hotărîrea unor frați nenorociți, căroră gânduri slabe în ciasuri slabe sălășluite-li-s'au în creeri și în inimi. Nenorociți cari sunt și ei dintre ușor crezătorii, pe cari li-au amăgit multele descrieri ca 'n povești despre stările de lucruri în cea Americă, și închipuindu-și că acolo într'adevăr vor fi curgând riuri de lapte și de miere, pleacă și ei până nu sacă riurile.

Dar' eată, pe scurt, de ce e în noi tare credința că *rele* tac cei-ce își iau cărarea spre America:

Întâiu și întâiu calea fiind departe, e și scumpă, și omul e silit să-și vîndă ce bruș are ori să facă datorii ca să scoată cele 200 fl. ce se cer pentru drum. De-o pleca cu mai mulți din casă, cu atât mai multe sute.

Ajunși după săptămâni de zile în noua lume, pe care de-aci de-acasă au văzut-o în închipuirea lor în colori așa trandafirii, ce ved? Că sunt aruncați cu regementu în învălmășala unei lumi de mestecături și adunături prin cele fabrici și mine, la lucru greu și gingaș și nu arareori și neplăcut. Și tercit e cel-ce dă încă de vre-un frate de un neam cu el, cu care se poată schimba o vorbă două, încolo trebuind să lucreze pe comanda dată prin semne și strigături neînțelese, a străjilor. Este bietul om coborît la rolul unui animal, pe care îl îndreptezi luându-l de corn,

arătându-și calea cu biciul sau cu câteva sunete ca «hais» și «cea»... Lucrul lui însă e, adevărat, mai bine plătit ca la noi. Dar' de-și va face socoată aspră, para de para, cât l'a costat mersul, cât *a trebuit* să cheltuească acolo, cât cu întorsul acasă după ani de zile, vedea-va că zeu totul n'a fost decât o alergare aproape *pe nimic* prin cele depărtări. Nu se audă nici despre cei reîntorși acasă, dar' nici despre cei rămași de tot acolo, că ar fi ajuns macăr o parte din ei la ceva bunăstare și fericire. Trăesc de pe-o zi pe alta, și unii cruță de mai trimit la cei lăsați singuri acasă, ceva ajutor. Că de-ar ajunge la ceva «bogăție», mulți ar fi cari, bogați odată, s'ar întoarce acasă! Dar' cine odată s'a dus, dus rămâne, nu mai vine din o sută unul, căci nici nu au cu ce; și care a făcut ce-a putut ca să se întoarcă, nu s'a văzut să vie așa încărcat!

Dar' socotește apoi pustiul din suflet, pe care îl simți între străini, căroră nu le poți spune durerea nici bucuria, că nu te înțeleg și nu-ți interesează. Ești ca aruncat într'un moment de viu, și hain suflet se ai să nu te birue dorul de vatră părintească, și să nu-ți stoarcă dese lacrimi teama, că nu-ți mai ajunge să-ți vezi părinții, fiii ori rudeniile lăsate acasă, nici să mai săruți vre-odată țărîna de pe morminții lor când îi va fi chemat D-zeu la sine, cum nici ei pe cea de pe al tîu moment săpat în străini.

Până ești tîner ori în bărbăție, încă o mai duci, dar' când urmează slăbiciunea, boalele, bătrănețele, ce pămînt te faci pusti pe acolo? de cine să-ți alipești? cu ce să-ți stîmperi jalea din suflet și căința că te-ai depărtat de căminul cald părintesc, de satul, unde îi știai și te știau, și te primea mai o rudă, mai un vecin și te grigia și-ți alina amarul?

Dar' trecînd peste aceste dureri sufletești, crâncene altfel, și de care

nimenia nu va fi scăpat, și și peste faptul că nici bogății nu ai să faci, — uita-ți-vă numai bine la cei-ce pleacă, ce fel de oameni sunt? Aproape toți de aceia cari din vina lor au ajuns dela bine la rău, din belșug la lipsă, și cari leneși de-a să pune să recâștige cu virtutea lor ce au pierdut, iau lumea în cap în nădejdea oarbă și ușoară, că da de le va sta norocul mai rizetor peste cele țeri și cele mări! Vor fi și unii buni printre ei, dar' aceia sunt numai jertfe nevinovate, niște amăgiți a vorbelor răsunătoare, și cari cu plîns mult își vor ispăși nesocotința și ușurătatea credinței!

Chiar cetim despre plecări numeroase de Slovaci din Ungaria-de-Nord, de Ruteni, de Poloni din cele 3 frânturi ale Poloniei, și de tot felul de neamuri și dela noi și de aiurea. Merg roiuri sêrace, amețite de făgăduințe și credințe deșerte, și bogatul american îi așteaptă pe țermul țerii sale, și-i ia de-a valma și-i înfundă prin fabrici și băi, unde nu-și mai aude nici unul doina sa, hora sa, nimic iubit și plăcut sufletului lui, doar' zuruitul de mașini și glasul tînguirii sufletului său, prins de vraja dorului de casă și de ai sei!

Ce bine vedeți în acest fel de viață, ce fericire, voi cari porniți pe acest drum?

Bine simțitorilor Români! rămâneți străini de gânduri de acestea cum ați rămas până acum. Stați la locul vostru, căci omul harnic dă înainte ori-unde ar fi, cel leneș și netrebnic, nicăiri, ori-unde l'ai ridica! Și de să duc mai ușor Slovaci și Poloni, și Sloveni și Ruteni, ei află acolo cete întregi, acuși sate întregi de frați de-ai lor. *Dar' voi nu veți afla!* Căci Românii din România nu-și părăsesc țara, fiindu-le tare bine în ea; cei de pe la noi încă nu s'au dus, abia acum încep unii să facă răul început. Cu cine dar' gîndiți să vă întîlniți, să vă puteți înțelege, să nu fiți numai vite mînate cu «hais» și

»cea«, neștiind voi nici una din limbile vorbite acolo?

Stați aci! Alungați din mijlocul vostru pe cei-ce vă umblă cu vorbe de plecare! Aci se ne punem pe lucru mai înțelept în gospodăria noastră, ca să înaintăm, *adunând și crușând*, și aci să înflorim, unde ne sunt cunoscuții și iubiții, și unde fiecare petec de pământ din copilărie ne e un preț și ne e scump!

Acăstea vi-le spunem, și din toată inima noastră cea binevoitoare, vi-le spunem.

GRĂDINĂRIT

Calendar

— Sămănați sămburi de mere și pere, și răsădiți pădureți. Curățați coaja uscată și mușchii de pe trunchiul și ramurile pomilor, tăiați ramurile uscate și cele de prisos. Săpați în giurul pomilor și cu deosebire în giurul altoiilor tineri și dați-le gunoii ca să se întărească. Curățați cuiburile de omide, și tăiați surceii de altoit. Cuiburile de omide să le ardeți neamănat, ear' surceii de altoit, păstrați-i în năsip umed în pivniță, ca să nu se vestejască până la timpul altoirii.

Faceți straturi calde în grădina de legumi și sămănați în ele salată, varză, cărarabe și pătlăgele. Gunoii tablele de legumi încă negunoite.

Rigolarea grădinei.

De însemnătate foarte mare pentru dezvoltarea plantelor este rigolarea, adecă săpatul la afunzime și întoarcerea pământului. Acest mod de lucrare însă nu e cu puțință pretutindenea: toate locurile din câmp nu se pot rigola. Dar' grădina, fiind un loc mai mic și la îndemână, se poate rigola cu înlesnire, și e spre folosul fiecărui proprietar de grădină a nu întrelăsa această lucrare.

Rigolarea se face de regulă toamna și iarna când pământul, nefiind înghețat, se poate săpa fără greutate, și totodată nu ne îmbulzesc nici alte lucruri. Se urmează astfel: la o margine a grădinei, d. p. în fund, se sapă un șanț larg de 1—4 metri și 40—60 cm. afund. Pământul scos din acest șanț se aruncă pe marginea lui dinspre fundul grădinei, unde și rămâne deocamdată. Sfirșind cu șanțul întâiu, săpăm lângă el un al doilea șanț chiar în aceeași lărgime și afunzime. Pământul din șanțul acesta îl aruncăm în șanțul întâiu, umplându-l; dar' grijim, ca pământul dela fața grădinei să vină în fun-

dul șanțului și cel scos din fund să vină la suprafață; aceasta pentru partea grădinei unde au să vină legumele cu rădăcini lungi, ca morcovii, pētrângeii, sfecelele ș. a.; nu însă și pentru partea aceea unde ne-am pus de gând să sămănam legumele cu rădăcini scurte, ca ceapa, curechiul, cărarabele ș. a.

După-ce am umplut șanțul întâiu cu pământul scos din șanțul al doilea, săpăm un al treilea șanț asemenea celor două de mai nainte, și cu pământul din el umplem șanțul al doilea, urmând tot în chipul acesta până am ajuns să rigolăm întreagă grădina, rămânând gol numai șanțul cel din urmă, care trebuie umplut cu pământul scos din șanțul cel dintâi. De sine se pricepe, că acesta trebuie transportat cu o căroaie, cu roabe ș. a.

Cine nu s'ar încumeta a-și rigola întreagă grădina, e de dorit să încerce macar cu o parte din ea. Folosul are să fie isbitor.

Deodată cu săpatul, grădina se și gunoeste. Cel mai potrivit spre acest sfirșit este gunoiul de jumătate putred. Gunoiul se împrăstie înainte de rigolare și numai după aceea urmează însăși rigolarea. Cine a ăminat gunoarea până de cu primăvară, trebuie să îngrașe locul cu gunoiu putred.

Rigolarea făcută în timpul toamnei este împreună cu un mare bine: pământul afenat cum e se direge foarte mult prin lucrarea frigului, aerului, zăpezii și razelor soarelui.

Cine n'a rigolat însă la începutul iernii, poate rigola la sfirșit. Bine săvirșită ea are să fie de mare folos și făcându-se acum.

GRĂDINAR

DĂRI ȘI ARUNCURI

Darea de câștig clasa II.

Această dare au să o plătească:

1. Moșierii (proprietarii de pământ), proprietarii de casă și capul așa ziselor «comunități» — familiare.

2. Toți cei-ce plătesc dare de camete și de rente (cei cari dau bani împrumut, au venite dela hârtii de valoare, tantieme etc.)

Darea aceasta se măsură după totalitatea dării de stat, ce a plătit-o obligatul în anul trecut.

Din darea plătită se scoate afară (se subtrage) numai darea de pușcă,

darea după servitori și darea de cl. II. și apoi:

Dacă suma rămasă nu trece peste 50 fl. se plătește 2 fl.; dacă suma rămasă nu trece peste 70 fl. se plătește 3 fl.; dacă suma rămasă nu trece peste 100 fl. se plătește 4 fl. ca dare de câștig clasa II.

Pentru fiecare membru de familie, trecut de 16 ani se plătește 1 fl. dacă toată darea capului nu e mai mare de 40 fl., dacă e mai mare, atunci de fiecare membru se plătește 2 fl.

La membrii comunităților familiare se socotesc 60 cr. de persoană.

Dacă cel pus la dare de câștig cl. II. mai are și vre-un câștig, după care este de plătit dare de câștig cl. I., membrii de familie se socot numai odată, la darea cl. II.

Dacă un obligat la dare de cl. II. are și dare de cl. III, membrii familiei sale sunt supuși numai la darea de cl. III.

La cei de cl. IV. membrii familiei se țin numai de clasa aceasta, întemple-se că obligatul cap de familie trebuie să plătească dare de câștig și de alte clase.

Rugări pentru ștergerea dării de câștig trebuie înaintate, netimbrate, la primărie.

(Va urma.)

V. C. O.

HIGIENĂ

Masticarea.

Sub „masticare“ (mestecare) înțelegem mărunțirea mâncărilor tari și ducerea lor în părțile mici. Agenții (ajutoarele) masticării sunt: fălcile cu dinții, limba, buzele și mușchii (bucile) feței. Rolul limbii, buzelor și al mușchilor feței este, să caute mâncările în toate părțile gurii și să le împingă între dinți. Limba are, firește, lucrul de căpetenie la masticare. Ea bucățile mai moi le sdrobește de cerul gurii, ear' pe cele mai tari le duce între dinți, și se ferește cu istețime să nu ajungă ea însăși între dinți. Atât limba cât și buzele au o simțire gingașă și judecă repede ce e a se pune între dinți, ce e a se duce la înghițire și ce e a se alunga din gură. Ear' aceasta au a o mulțumiri nervului *mişcator* și nervului care presidează *simțirea*. Dacă tai acești doi nervi, omul nu mai poate mesteca.

Dacă în vechime cunoșteau acești doi nervi, atunci în povestea regelui Tantal al Frigiei, care avea să fie pe-

depsit așa, că în lumea cealaltă se stee flământ sub doi pomi încărcăți cu poame coapte, cari se plecau spre el și când se muște din ele, ear' se ridicau, — în această legendă, răsbunătorul zeu Joe de știa de cei doi nervi, avea să-i nimicească numai pe aceia, și Regele era pedepsit destul de crud, și sup-tul Ganymedei asemenea.

Lucrătorii (agenții) cei mai de că-petenie ai masticării, rămân însă totuși fălcile.

Omul, ca și animalele vertebrate (cu spihare tare), are două fălci, cea de sus fiind prinsă de căpățina capului cât nu se poate mișca și numai cea din jos putându-se mișca. La «reptile» (șerpi etc.) falca deasupra e și ea mișcătoare, de aceea aceste animale nu mestecă, ci numai înghit mâncarea. De aceea pot șerpii înghiți broaște întregi, șoareci, corcodinele nuci ș. a.

Fălcile omului au mai ales două părți ce ne interesează aci: dinții, și mușchii cari mișcă falca. Despre dinți vom scrie odată mai pe larg, azi arătăm numai că ei sunt alcătuiți din „email” (șmalț), o materie foarte tare care acopere coroana, apoi din „cement”, stratul gălburiu care copere rădăcina lor, din „fildes” care formează corpul dintelui dela rădăcină până la coroană, și din „pulpa dintelui”, adică partea simțitoare a lui, în care e așezat nervul dintelui. Avem dinți »incisivi« (cei mai dinainte) cu cari tăiem bucatele, dinți »canini« (cânești) cu cari rupem, ziși și »dinții ochiului«, ca și cum ar fi în legătură cu ochiul, ceea-ce e numai poveste, și apoi măselele.

Prin nervul (un fir simțitor de carne) așezat în pulpa dintelui, simțim tot ce luăm în gură, și el ne spune să ne ferim de ce ne poate strica dinții. De luăm în gură mâncări tare ferbinți ori tare reci, șmalțul (emailul) de pe dinți poate crepa, asemenea cercând să spargem obiecte prea tari între ei. Prin acele crepături apoi intră materii felurite și iritează (supără) nervul dintelui și simțim dureri, și șmalțul și fildesul încep să putrezască până la pulpă, când apoi durerile ajung a fi de ne mai purtat. Această stricare a dinților poate fi stavilită (prin medic) cauterisând pulpa și astupând apoi gaura, prin ce se pot încă păstra dinții mulți ani.

Picând dinții, e lucru neplăcut mai ales la bătrâni la cari li-a mai rămas câte unu doi prin gură, care numai le

împedecă mestecarea, de aceea e de mare folos punerea de dinți măiestriți, cu cari putem roade earăși mâncările, scăpând de-o mulțime de boale de stomac de cari sufer cei-ce sunt siliți a înghiți bucatele nerumegate.

Ca să poată mesteca, falca din jos e întocmită să se poată mișca din jos în sus, bătând ca un ciocan pe nicovală, apoi înainte, înapoi, și în laturi. Sunt animale la cari falca asta se mișcă numai în jos și în sus, și acelea mănă numai carne. La unele falca se mișcă mai ales în laturi, acelea mănă iarbă. La unele mai ales înainte și îndărăt, și acestea sunt rozătoare, ca d. p. șoarecele, iepurele, etc. Omul e mănător de toate, căci falca lui se mișcă în toate părțile.

Mișcarea asta a fălcii se produce prin niște mușchi lipiți de craniu și de falca din jos. La unii oameni acești mușchi sunt atât de tare desvoltați, că pot ridica cu gura greutatea de 40—50 kilograme!

Mistuirea mâncărilor, e cu atât mai ușoară și bună, cu cât am măcinat în gură mâncările mai bine. Dar' despre asta, altă-dată.

DR. ȘTEFAN ERDELYI

MESERII

Ce meserii se învățăm?

Dintre multele-multele feluri de meserii ce sunt, iată câteva, cele mai de obște cunoscute, cari ar trebui să le îmbrățișăm și noi mai cu dinadins.

Să se facă anume copii nostrii:

Argăsitori	Cismari
Argintari	Cojocari
Aurari	Compactori
Barbieri	Coperitori de case
Bârdași	Croitori
Blecheri	Cuptorari
Butnari	Curelari
Ciasornicari	Cuțitari
Ferari	Lăcătuși
Funari	Măsari.
Glăjieri	Măcelari
Hornari	Mănușeri
Morari	Rotari
Olari	Sitari
Pălărieri	Strugari
Pantofari	Tapesieri
Paraploieri	Teșetori
Peptenari.	Tipografi
Perieri	Turnători de clopote
Petrari	Văpsitori de mobile
Pilari	Văpsitori de case
Pitari	Văpsitori de tort
Zidari.	Litografi

Medanici: (de scumpeturi, de instrumente și aparate medicale).

Impletitori de corfe

Fabricanți de instrumente musicale: (clavire, organe, armonii, violine, ghitare, citere, clarinete, flaute ș. a.)

Argăsitoria.

Cojocarii de obicei învăță și meseria de a argăsi (dubi, tăbăci) peile de miel și oaie, ce întrebunțează la lucru. Singur așa numita pojită o cumpără dela argăsitori. Nu tot așa fac cismarii, păpucarii și alți meseriași, cari se folosesc de pei la meseria lor. Acestia cumpără pelea argăsită gata, și tot așa și plugarul nostru, care cumpără talpa pentru opinci, până acum încălțăminte cea mai de căpetenie a Românului. Cum vedem argăsitoria este o meserie, care prelucră pelea, adică una din materiile cele mai trebuincioase și prin urmare mai răspândite. Fără încălțăminte nu poate fi nime, și cu deosebire în timpul iernii. Afară de peile pentru încălțăminte se mai argădesc peile pentru blănirea (cuptușirea) bunzilor, apoi peile ce le întrebunțează curelarii ș. a.

Această meserie bănoasă nu e aproape de loc îmbrățișată de noi Românii, și cu chipul acesta se pricepe ușor, cum de nu putem da înainte. În timp ce noi am putea susține mii de argăsitori, cari să lucreze pentru noi, avem numai puțini de tot astfel de meseriași, și așa banii nostri trec în mâni străine, ear' noi rămânem și pe mai departe săraci și neajutorăți.

Mai cești ani cetisem, că feciorul unui Sas din Brașov după-ce a isprăvit gimnasiul, în loc de a intra la preoție sau la altfel de învățatură pentru a deveni domn, cum noi înțelegem domnia, a intrat la meseria de argăsitor.

Ne putem închipui deci în ce cinste se află meseriile la alte neamuri, și cât de departe poate să o ducă un tiner cu astfel de pregătiri. E timpul să ne cugetăm și noi mai înadins la meserii, și să pregătim cât mai bine pe tinerii, ce le vor îmbrățișa.

MEȘTER MANOLE

Învățăcei români la meserii. Cetim în »Bud. Hirlap.« dela 22 Febr. n.:

»Numărul învățăceilor de meserii români, au fost anul trecut în Brașov 178, în Sibiu 21, în Orăștie 78, în Bistrița 44, în Elisabetopol 39, Făgăraș 52.

»Cu 39 ani mai înainte abia se putea auzi ca vre-un tiner român să păsească pe cariera meseriilor. În »epoca de strălucire« a Ardealului meseriile erau numai în mâinile Sașilor și Maghiarilor. *Dela 1867 încoace însă, Românii au pășit tare înainte pe acest teren, ceea-ce e a să mulțumi negreșit acelei încordări naționale, care s'a introdus în viața Românilor în timpul din urmă, și căreia distinsa lor organizare îi eluptă așa de frumoasă isbândă.*

»Dar' nu numai în Ardeal, ci și dincoace de Peatra-Craiului sunt deja mulți la număr învățăceii de meserii români. Așa d. p. în Caransebeș au fost anul trecut 90 Români, 40 Nemți și numai 3 Unguri. Ear' la

neguțatori 13 Români, 19 Nemți și numai 4 Unguri!

Dee D-zeu se putem arăta mereu spor și în privința asta!

Intrebări și răspunsuri.

Venindu-ne din mai multe părți dela cetitori, întrebări privitor la anumite lucrări economice, și de altă natură, deschidem cu numărul de față și noi rubrica „Intrebări și răspunsuri” obicinuită în foile economice, și toate întrebările primite le punem aci, dând sau îndată sau în numărul viitor răspunsul dorit. Stăm însă gata a da răspunsuri mai ales din treburi economice de tot felul și din igienice (pentru păstrarea bună a sănătății).

Intrebarea 1. * * *
Mă rog să-mi spuneți de e bine sau cum e mai bine a sămăna trifoiul, deodată cu ovésul ori nu? că unii spun că trebuie sămănat ceva mai târziu. Atunci cum și când? Sunt începător și nu prea mă pricep.

I. S. în V.

Răspuns. Trifoiul nu-i iertat a se sămăna deodată cu orzul sau ovésul, fără numai după-ce acestea au răsărit și crescut cel puțin dela 5—10 cm. (un lat de palmă). Aceste plante crescute deja, țin atunci pământul umed, răcoros, și scutesc fragedele firicele nouă ale trifoiului.

Timpul cel mai potrivit pentru sămănatul trifoiului ar fi lunile *Aprilie și Maiu*.

Grăpatul locului după sămănare, nu este de lipsă, fără se recomandă folosirea tăvălugului pentru apăsarea sămânței cătră pământ. Treci odată cu tăvălugul peste holdă, prin asta culci firește ovésul sau orzul, dar asta lor nu le strică nimica. Dacă prevezi ca mâne-poimâne o ploaie, poți și să nu tăvălugesti, căci ploaia va astupa ea deajuns sămânța trifoiului în țărână.

Când trifoiul se sămăna în grânele de toamnă, atunci acestea trebuie mai întâiu grăpate și numai după aceea sămănat trifoiul, în urmă apoi se folosește și aci tăvălugul, precum am arătat mai sus.

FOIȚĂ

Sluga dracului.

În vremile vechi trăia un om bogat, de treabă și bun. Multe slugi avea și toate îl laudau.

„În toată lumea, ziceau ei, nu găsești stăpân mai bun ca al nostru. Ne hrănește și ne îmbracă bine, împarte lucrul după puterile fiecăruia, cu o vorbă, nu necăjește pe nici unul... Nu e ca alți stăpâni, cari umblă cu slugile mai rău ca cu vitele, le bat cu vină fără vină și nu le-ar zice o vorbă bună. Domnul nostru ne vrea bine, ne face bine și ne zice vorbe bune. Vieață mai plăcută nici că putem avea.”

Așa se laudau slugile acestui bogat de treabă și bun.

Dracul nu putea de necaz, că slugile trăesc așa bine cu stăpânul lor... făcū ce făcū și câștigă pe o slugă cu numele Aleb. Acestuia îi porunci să scoată din minți pe ceilalți.

Intrebarea 2. Rog scrie-ți-mi ce sămăntă pot căpeta și cu ce preț dela Reuniunea economică? Să capeta spergula maxima și lupinus luteus, și alte soiuri?

G. T. în K.

Răspuns. Cūn s'a scris deja în foaia aceasta, Reuniunea dă membrilor sei sămăntă de trifoiu cu preț scăzut, această plantă fiindu-i scopul a îndupleca mai ales pe oameni s'o cultive. Și asta o dă cu 50 cr. kilogramul. Membri ordinari (cari au plătit 1 fl. taxă la Reuniune) capeta cu acest preț 10 kile, cei ajutători (cari au plătit 50 cr. Reuniunii ca taxă de membru), capeta 5 kile. Peste asta mai pot primi, dar numai cu prețul ce o va costa pe Reuniune. Săminte de *luțernă și napi* încă procură, dar cu ușurări mai mici pentru membri.

Sămăntă de trifoiu însă, se poate afla și la dl Ioan I. Vulcu, comerciant în Orăștie, a cărui sămăntă de trifoiu și luțernă, *visitându-se la stătinnea de controlă regească din Cluj* s'a aflat curată și fără mătăsă. 1 kgr. trifoiu cu 70 cr., 1 kgr. luțernă 80 cr.

m.

PREȚUL BUCATELOR

Prețurile în Budapesta.

De o îmbunătățire a prețurilor prea slabe a bucatelor, încă nu poate fi vorba. Deși în orașele de provincie, și prin comitatul nostru, prețurile se îmbunătățesc cu ceva, în Pesta merg mai curând în jos ca în sus.

S'a vândut la 21 Febr. n. pe 3 luni:
Grâu de Tisa, (de 80 k.) m. m. cu 8 fl. 30 cr.
Grâu de Ardeal (78.6 k.) m. m. cu 8.02 cr.
Grâu Sârbesc (75 k.) m. m. cu . . . 6.80 cr.
Săcară m. m. cu . . . . . 6.22 cr.
Ovės m. m. cu . . . . . 5.40 cr.

Piața în Orăștie.

Grâu ferdela de 20 litre cu . . . 1—1.05 cr.
Cucuruz ferd. > 20 > > . . . . . 76 cr.
Ovės > > 20 > > . . . . . 40 cr.

Odată, când slugile eară își laudau stăpânul, Aleb începū a le grăi:

„Inzadar vă faliți cu bunețele domnului nostru. Chiar și dracul s'ar arăta prietenos, când i-ai face toate pe plac! Noi slugim bine stăpânului nostru și-l mulțămim întru toate. Îndată-ce dorește ceva, noi îi și împlinim pofta, pentru-că-i nimerim gândul. Cum se nu fie bun cu noi!.. Incetați însă a-i face toate pe plac, faceți rău, atunci se știți că și el, ca și toți ceilalți va răsplăti rău cu rău, ba încă mai rău de cât stăpânii cei mai răi.”

Celelalte slugi începură a se certa cu Aleb pentru asemenea vorbe și se rămășiră cu el. Aleb se învoește ca el să necăjască pe stăpânul lor.

„Dacă nu-l voi necăji, se perd haina mea de sârbătoare; dacă însă voi reuși să-l supăr, să-mi dați fiecare dintre voi haina, care o aveți mai bună.”

Pe lângă asta toți au trebuit să-l făgăduiască, că dacă îl va pune în fiară, să-l apere.

Aleb li-a promis să supere de domnul

Grumpene ferd 20 . . . . . 42—44 cr.
Mazăroi ferdela cu . . . . . 90 cr. — 1 fl.
Peste tot prețurile neschimbute.

Piața din Deva.

— la 17 Februarie 1900 —

Grâu frumos ferd. de 30 lit. cu 1 fl. 70 cr.
Ovės fardela cu . . . . . 65—70 cr.
Cucuruz ferdela cu . . . . . 1 fl. 20 cr.
Fasolea terd cu . . . . . 1 fl. 50—55 cr.
Cartofi (grumpene) ferdela cu . . . 40—55 cr.
Mere frumoase ferd. de 20 l. cu 75—120 cr.
Slănină proaspătă 1 kl. cu . . . . . 64 cr.
Brânză nouă 1 kl. cu . . . . . 48—50 cr.
Oua 6 de . . . . . 10 cr.

ȘTIRI DE TOT FELUL

A treia prelegere economică din cele arangiate de Reuniunea economică din Orăștie, va avea loc mâine, Duminică în 25 Febr. n., în Romoșel.

Eară a patra prelegere economică va avea loc Duminică viitoare în 20 Febr. v. (4 Martie n.) în comuna Șibot.

Ministrul de agricultură a dat premii de câte 500 coroane comunelor Deliblata și Mramorak din Ungaria, pentru-că ele, din indemn propriu, au sămănat și sădit păduri întinse pe mari părți nășipoase ale hotarelor lor, cari până aci stăteau deșerte de vremuri.

Dl **Demetriu Comșa** a ținut la 2/14 Febr. a treia prelegere economică în Seliște, despre culesul și păstratul poamelor, având același succes strălucit ca și la întâiele două prelegeri. Se sperează că învățăturile temeinice ale dlui Comșa vor și arăta urmări bune în dezvoltarea pomăritului în Seliște.

Lumina electrică în Orăștie vom vedea-o totuși cât de curând introdusă. E vorba că chiar azi (Sâmbătă 24 Febr. n.)

seu a doua zi. El era păzitor la oi, avea să grijască oile cele înai scumpe de prăsilă.

De dimineață venind stăpânul cel bun cu niște oaspeți, ca să-și arete dragile oi, și intrând în îngrăditura lor, Aleb face semn soților să fie cu luare aminte. Toate slugile se grămădiră la ușe și priviră peste gard. Dracul se suise într'un pom și de-acolo aștepta să vadă, ce ispravă va face sluga.

Domnul umbă printre oi și miei, arătându-le oaspeților.

Voi să le arete și berbecelul cel mai frumos.

„Ceialalți încă sunt frumoși, zice el, dar berbecelul de colo cu coarnele răsucite este neprețuit, mi-e mai scump ca lumina ochilor.”

Turma, spăriată, deodată se trage într'o parte, încât oaspeții nu putură vedea berbecelul cel prețios; în minutul însă, când berbecelul stetea singur la o parte, sluga dracului, ca din greșeală, alungă eară toate oile grămadă... oaspeții eară nu pot deosebi berbecelul cel scump.

Atunci a zis domnul cătră Aleb:

Aleb, dragă, bagă de seamă, umblă fru-

să se dea drumul curentului electric, dar de nu mâne, apoi în o zi oare-care apropiată.

Indulcirea postului și-au pus-o de gând cărmuitorii țării și bisericii române din România. Având în vedere că poporul prea trăește rău de tot în posturi, Metropolitul primat din București în înțelegere cu ceilalți Episcopi ai țării, vor da zilele astea o pastorală către credincioși, binecuvântându-i și dându-le slobozenie de a mânca pește în tot postul sfințelor Paști, ca și în alte posturi.

Banii vechi de 1 cr. se mai primesc spre schimbare la percepționate până la 30 Iunie a. c. Dar numai cei cu pajură și scrisoare ungurească pe ei, cei cu austriacă se resping. În schimb se dau crucerii noi cu numărul 2 pe ei (de doi fileri).

Curtea cu jurați la Deva. Cu începutul anului nou, precum se știe, s'a făcut și în țară la noi o mare schimbare în ale judecării multor delictes și crime. De aci încolo în judecarea celor mai mari tarădelegi (crime) nu mai au cîvînt numai județii tribunalelor, ci totodată și așa numitele „*curți cu jurați*“, cari până aci aveau de lucru numai în delictes de presă (la procese făcute foilor). Se numesc din cetățenii comitatului 320 de inși, ca „jurați“, anume 240 ordinari și 80 substituți. Din acestia se trag prin soarte în un pătrar de an 30 de inși ca ordinari și 10 suplenți, și acestia sunt datori a se aduna de câte-ori va fi la tribunal pertractarea unei crime ce după noua lege cade în judecarea curții cu jurați, și ascultând pertractarea, acusa și apărarea, ei spun, fără privire la paragraful legii, că după simțământul inimii lor, omul acesta e „*vinovat*“ ori „*nevinovat*“. De spun că e nevinovat, tribunalul nu are putere a-i da nici o pedeapsă, ori-ce faptă ar fi săvîrșit pîritul, și numai dacă ei

mos, prinde și ține în loc berbecele cel cu coarnele răsucite.

Abia scără domnul vorba din gură și Aleb se aruncă în turmă ca un lup, apucă berbecele de lână, îl prinse de piciorul stîng de dinainte, îl ridică în sus, de-i pocnește piciorul. Berbecele sbiară și apoi cade pe piciorul dinainte. Aleb îl prinde acum de piciorul cel drept, dar cum îl ridică, piciorul drept se îndoaie ca un biciu... era rupt sub genunche.

Oaspeții și slugile deodată strigară de spaimă. Sus, dracul ridea de bucurie. Era mulțumit de purtarea lui Aleb.

Fața domnului se înoră. El își plecă capul, dar nu zise nimic. Tăceau și oaspeții și slugile... așteptau să vadă ce se va întâmpla.

Stăpânul tot tăcea. Deodată însă ca și când ar fi voit să scape de o sarcină, tresare, ridică capul și privește spre cer.

Crețele de pe frunte i-se întinseră și zimbînd către Aleb cu blîndețe, zise:

„O, Aleb, Aleb! domnul tîu țî-a poruncit să mă superi, al meu domn însă este

se rostesc că e „*vinovat*“, tribunalul îi croște pedeapsa. Dar din cei 30 jurați ai pătraru-lui de an, se sortesc 12 și numai aceia stau la pertractare și dacă 6 din ei zic „*vinovat*“ și 6 „*nevinovat*“, votul celor iertători birue pe al celor osânditori și pîritul se scoate de sub urmărirea faptei sale. Numai în rari cazuri se poate da apelată contra votului curții cu jurați.

Pe lângă tribunalul din Deva, al cărui cerc de competență se întinde peste comitatul nostru, încă s'au numit 240 jurați ordinari și 80 suplinitori, și cum în comitatul nostru 94 la sută din locuitori sunt Români, și deci și înaintea judecării mai ales Români vor cădea din când în când, ai crede (și ar fi cu dreptate) că și jurații se fie mai mulți Români, ca așa înțelegînd mai bine pe acușai, apărarea aceloră se poată mai bine străbate la inima lor înțelegătoare. Dar, durere, și aci ne vedem împinși înapoi cu bruschețe și șovinism, și în loc de 280 scaune de jurați câte ni-s'ar cădea după procentul nostru în comitat, abia avem — 15 ordinari și 11 suplenți.

Au fost luați în listă ca jurați ordinari: din Hațeg dnii: Ioan Baci, Ambrosiu Bêrsan, St. Șelariu, Teod. Cesar, Gavr. Stoica; — din Orăștie dnii G. Baci, Sim. Corvin, Dr. Mișu, Dr. Moldovan, Dr. Muntean; — Ioan Moșiu (Deva), Aug. Gabor (Șoimuș), Vasile Coloși (Săcăreșmb), Rudolf Murășan (Hunedoara).

Ear' ca suplenți dnii: Nic. Bogdan, Romul Cutean, George Ghila, Iosif Ghila, Fr. Hosszu-Longin, Dr. Alex. Hosszu, Ioan Lazarici, August A. Nicoară, Iosif Oreghian, Ioan Simionăș și Dr. G. Vilt.

Mulțam de considerațiunei!

Consistoriul arhidieceșan din Sibiu a numit 9 comisari speciali cari în curînd vor începe a visita comunele bisericesti, cerce-

mai puternic de cât al tîu... tu nu m'ai necăjit, eu însă îl voi necăji pe domnul tîu. Să știi, Aleb, că eu nu te voi pedepsi; ai vrut să scapi... eată îți dau libertatea*) aici înaintea oaspeților. Iă-ți haina de sărbătoare și du-te în pace.

Stăpânul cel bun se întoarse cu oaspeții acasă.

Dracul scrișni din dinți, sări din pom și se scufundă în iad.

(După Tolstoi, de P. P.)

SNOAVE

E NEAMȚ

Pleacă trei inși: doi Români și un Neamț la vînătoare la țară, și umblă ei, și umblă, și îi momește vînatul când ici, când colo, când mai încolo, până se depărtează de drum și se rătăcesc cum e mai bine.

Caută ei, săracii, să găsească drumul, caută, caută... pace, nu-l găseau de fel. Au căutat până înserat și taman când se se în-

*) Șlugile erau iobagi.

tînd de aproape modul cum organele bisericesti și școlare își împlinesc datorițele.

Asentările în comitatul Hunedoarei se țin estan din 13 Martie până la 1 Maiu. Și anume:

În 13 și 14 Martie: Cercul Orăștiei, în 15 orașul; în 16 și 17 cercul Geoagiu; în 19, 20, 21 cercul Deva, în 22 orașul Deva; în 24, 26 și 27 cercul Ilia; în 30 și 31 cercul Baia-de-Criș.

În 2, 3 și 4 Aprilie: cercul Brad; în 6 orașul Hunedoara; în 9 și 10 cercul Hunedoara; în 17, 18 și 19 cercul Hațeg, în 24 orașul Hațeg; în 25 cercul Pui; în 27, 28 și 30 cercul Petroșeni.

Clasa a IV-a de vîrstă nu a fost chemată la asentare nici estan.

Lui Vasile Alexandri e vorbă să i-se ridice o statuă în a doua capitală a României, în Iași.

Școale de stat goale. Ministrul țării se plînge că școalele de stat din comunele Șoimuș, Peștiș, Băcia, Zam și Orăștie, nu sunt în de ajuns cercetate. Se vede că oamenii au bunul simț a-și trimite copiii la școalele confesionale, puse sub îngrijire bisericeii.

În România s'a votat o nouă lege pentru poste și telegraf, în puterea căreia *telegramele trimise foilor de către corespondenții lor, dela 2 ore d. a. până la 6 dim. se plătesc numai cu 1/2 prețul obicnuit.*

Starea sanitară în comitat. Din raportul proto-medicalului comitatens vedem, că în luna trecută au bîntuit bubatul mic și mare în 6 comune, ear' difteria în mai multe comune.

Banca națională a Germaniei plătește 14% dividendă după capitalul de acții.

tunece bine, de abia mai zăreai așa ca prin sită, nimeresc și ei calea.

Mergînd ei obosiți ca vai de ei spre casă, iacă îi sosește de pe urmă un om c'un car.

Il opresc și-l roagă să-i ia în car, că sunt obosiți de cad și îi vor da ce le va cere, că nu zic să-i ducă de geaba.

— Bine, zise Românul, urcați-vă și când om ajunge la sat să-mi dați câte o băncuță de Român, că e satul departe.

Când ajunseră la sat se dădură oamenii jos din car și puseră în mîna cărăușului două băncuțe.

— Apoi trei să-mi dați, nu două, zise cărăușul.

— La ce trei? întrebă un Român.

— La ce?... Că sunteți trei!

— Apoi n'ai zis dumneata să-ți dăm o băncuță de Român?

— Ba da, dar sunteți trei, nu doi.

— Aș!.. Numai noi doi suntem Români...

— Asta e Neamț!

D. S.

Școală de altol în Deva. Reuniunea economică a comitatului dorește a înființa în Deva o mare plantațiune de pomi, pentru a da avânt pomăritului în comitat. Spre acest scop cere un nou arunc de 20 fileri după casele, din acelea comune, cari se potrivesc pentru cultivarea pomilor. Avem deci a ne aștepta la un nou arunc, care fiind însă bine întrebuițat, va fi de folos și pentru economii nostri.

O statistică a celor ajunși în temniți în România, arată că *făcătorii de rele se împuținează*, an de an, în chip îmbucurător în Țară.

Drumul Cugir—Șibot, foarte umblat de cătră căraușii, cari duc bădicul dela calea ferată la fabrica din Cugir și ferul lucrat dela Cugir la calea ferată, este de ani de zile în stare rea. Aceasta o recunoaște și inginerul comitatului, care în zilele trecute a cerut punerea în stare bună a acestui drum, cu lucrarea tuturor celor interesați. Ne bucurăm de acest lucru, pentru-că el va fi de folos și pentru harnicii nostri țărani din comunele fruntașe Cugir și Vinerea.

Di *Vasile Basarab*, comerciant în Romos, și d-șoara *Maria Bratu* își sërbează cununia Duminecă în 13/25 Febr. în biserica gr.-or. din Romos. Dorim noroc!

Di *Traian V. Matora*, cleric absolut, ales paroch la Ternesig și d-șora *Maria Tomuș*, își sërbează cununia în 13/25 Febr. în biserica gr.-or. din Abrud.

Țeară fericită. Precum cetim în statistica mai nouă, în țerișoara Dania nu se află bărbat sau femeie maioreană, care să nu știe ceti și scrie. Când va ajunge și poporul nostru la asemenea grad de înaintare?

Examenle semestrale la școala noastră populară din Orăștie s'au ținut Marți în 8/20 Febr. sub conducerea dlui protopresbiter V. Domșa, presintând rezultate foarte îmbucurătoare în învățarea copiilor, spre lauda corpului învățătoresc a școlii noastre.

Vite importate din Tirol. Proprietarii din Orăștie Schulleri și Amlacher au fost adus în toamna anului trecut un transport mai mare de vite de prăsilă din Tirol, unde au fost mers anume pentru a face cumpărările. Precum auzim unele din aceste vite, mai ales însă viteii lătați, au perit. Se vede, că sau a lipsit îngrijirea recerută, sau aclimatizarea vitelor cu aerul și nutrețul nou, întimpină greutăți.

Un telefon urias de lung e vorbă să se așeze de nou, și anume între *Europa și America*. Să vorbești în Paris și să te audă, în clipa următoare, în New-York, până unde altfel ai merge cu cele mai repezi vapoare câte 2 săptămâni! Și se încearcă și această minune. Se crede că în 4—5 săptămâni să fie chiar gata.

Preoți noi. Di *Petru Lula*, cleric abs. din Turdaș, ales preot la Bobalna (tr. Orăștiei), a fost chirotonit întru preot în ziua

sfinților Trei-Ieracși. Va intra curând în funcție.

— Di *Stefan Fărcaș*, cleric absolut, din Certej, acum inv. în Livezeni, a fost la 18 Febr. n. ales preot în Veneția-inferioară.

D-zeu să le ajute să poarte cu bine însemnata slujbă la care sunt chemați.

Din fundul mărilor. Câțiva Greci îndrășneți s'au apucat de-un lucru cutezat: să se scufunde ei, scutiți de un clopot de umblat sub ape, pe tundul mării și să caute după corăbii scufundate și să scoată scumpeturile ce le vor putea afla într'insele. Întâia încercare au trecut-o cu noroc. S'au cufundat în upropiere de Cesme, unde nainte cu câțiva ani știau că s'a înecat o corabie rusască de războiu, cu multe de toate pe ea. Și au scos, mă rog, 12.000 de taleri de aur, aflați printre ruinele corăbiei, și felurite scumpeturi. Îndrășneții scufundători au căpătat două sute de mii de franci dela guvernul rusesc pentru aceasta, ear' consulul rusesc din Grecia, a primit în samă talerți și scumpeturile scoase din fundul apelor mari. Acum ei încearcă în alte locuri.

O sară plăcută au avut Luni sara membrii «*Vecinătății*» meseriașilor și inteligenților din loc, (societate întemeiată cu obligământul de a participa în corpore la înmormântările membrilor, sau și la nemembri cari, contribuind o sumă oare-care pentru fondul vecinătății, o poftesc să iasă). Luni a dat cina anuală obicinuită, participând vre-o 40 de membri, meseriași, comercianți, inteligenți și economii, petrecându-se cu multă animație până după miezul nopții.

Marea expoziție dela Paris, expoziție universală (a toată lumea), chemată să arete înălțimile la care au ajuns popoarele lumii la sfârșitul veacului al 20-lea după Christos, veac încheiat cu acest an, și că pe ce treaptă se află ele acum când pășesc în veacul al 21-lea, — se deschide în 15 April și se va închide în 5 Noemvrie. Multe, mari și frumoase lucruri vor fi de văzut acolo. Fiecare țară își va avea locul seu pe marele câmp al expoziției, arătându-și în case provisorii (un fel de șetre strălucite, pompoase), ce are mai de samă în lăuntrul seu. Numai trei dintre clădiri vor fi zidite să rămână: cele două *palaturi ale artei* și marele „*Pod Alexandru III.*”, una dintre minunile expoziției. Acest pod constă dintr'un singur cerc eliptic format din oțel și străluce în soare ca și argintul poleit.

Porțile de intrare în expoziție sunt producțiuni ale celor mai renumite porți ale lumii.

Unul din cele mai frumoase obiecte de văzut ale expoziției va fi *Palatul apei*, cu un front de 200 urme de lat și cu nenumărate cascade (căderi de ape).

Dintre palatele speciale, *palatul electricității* va fi cel mai mare.

Rămășița mândră a ultimei expozițiuni, *Turnul lui Eiffel*, a fost adus în legătură cu Trocadero printr'un pod funicular și astfel a

fost cuprins în expoziție. Intr'o lectică (pat mișcător) se poate face călătoria până la vârful turnului lui Eiffel și de-acolo se poate privi expozițiunea întreagă.

Se va mai vedea și o *Casă întoarsă*. Fiecare va crede, că umblă pe tavan cu capul în jos. Dacă te uiți pe fereastră, vezi lumea din afară tot cu capul în jos. Taina acestei amăgiri amețitoare este a se căuta în aplicarea de sute de oglinzi.

Și alte multe.

Piesele de >50 bani din România vor fi scoase din circulație și înlocuite cu bani de nickel de 5, 10 și 20 bani (1 ban = 1 filer de-ai nostri).

Serată literară musicală împreună cu dans, arangiază tinerimea univ. rom. din Cluj în 27 Februarie n. 1900, în sala «Hotelului Central» din Cluj. Venitul este destinat pentru ajutorarea stud. univ. lipsiți de mijloace

Carbuni măestriți. În orașul Mannheim s'a făcut o descoperire însemnată, anume de a face carbuni de peatră pe cale măestrită, fără a trebui să mai sfredelești cei munți ca să-i scoți afară. Să mestecă anumite materii, cu pământ și să frământă până ajunge în starea trebuincioasă, ca să ardă ca cărbunele de peatră. Suta de chilograme din materia aceea arzătoare, e cu 5 floreni, și la o majă metrică de cărbune măestrit trebuiesc numai 15 din suta de părți materie de aceea. Că anume ce materie e aceea, descoperitorul ține în secret. Destul că maja de atari carbuni, cari fac tocmai pe tocmai slujba carbunilor de peatră, ar costa numai 18—20 cruceri. Arde cu fiacără mare și dă căldură puternică.

Intre România și Grecia s'a încheiat o învoeală comercială foarte bună pentru amândouă țerile. România va scuti de vămi vinurile, spirtuoasele, stafidele și untdelemnul grecesc, ear' Grecia va scuti de vamă *bucatele* ce se vor trimite din România în Grecia.

Prin cât amar prin tot, dar' sporim și noi Români în această țeară în chip îmbucurător. Din o socoteală a unui statistic ungar reese, că de unde pe la sfârșitul veacului 17, în Ardeal erau abia 250.000 de Români, azi sunt aproape 3.000.000 (trei milioane). În orașe eată cum stăteam și cum stăm: în Cluj erau la 1733: 50 de Români, azi 3226; în Sibiu atunci 900, azi 4581; în Alba-Iulia 840, azi 3426; în Turda 350, azi 2297; în Sebeș 1310, azi 4178; în Blaj 115 azi 1661 (ba cu mult mai mulți! Red. »B. E.«); în Bistrița 350, azi 2274.

Așa că în 300 de ani, am ajuns a fi de 11 ori mai mulți decât eram! Și bine e așa, căci la timpuri anume, cumpănește mult și numărul, pe lângă știință și avere. Să ne silim însă a înainta și în știință și avere cât de tare, și atunci mai de aur ne va fi viitorul.

Rusia, cea cu 94 milioane locuitori, are în timpul de față ca datorie a țerii 16 miliarde

coroane, ceea-ce arată o bunăstare față de alte țeri, ca d. p. Franca, cu 40 milioane locuitori și 27 miliarde datorie.

Coruri bisericesti din soldați au început să se înființeze în România. În Câmpulung un locotenent a început acuși de-un an, să cânte cu corul seu de soldați în biserică, mărind atât atragerea credincioșilor spre sfântul locaș, cât și a soldaților înșiși și servind astfel la cultivarea în inimile lor a prețioșelor simțăminte, cari formează temelul a tot binele în lume: iubirea de D-zeu, de lucrurile lui, de biserică.

Războiul între Buri și Englezi pare a fi intrat în fază nouă. Vestile zilelor din urmă spuneau, că Buri au de gând să se retragă de tot din Natal, de pe pământul englez. Ei au despresurat orașul Kimberley în care 33.000 locuitori ajunseră în cea mai mare lipsă, acuși să peară de foame.

Deși n'au suferit înfrângeri nicăiri, ci mai tot ei biruesc, au început o retragere spre hotarele țerii lor, Transwaal și Orange, să pare-că de teamă că Englezii vor intra ei pe alte laturi în țerile lor, azi pustii de bărbați, și le vor face stricăciunii.

Războiul e altfel încă în plină putere și sfârșitul lui e departe de-a să prevedea.

Toată lumea se bucură de frumoasele biruințe a micii națiuni ce așa bărbătește s'a prins de piept cu un uriaș al lumii ca Anglia, și a isbutit a-l înfrânge de atâtea ori.

Zilele astea se așteaptă încăerări crâncene.

Norocul însă pare a să fi întors pe partea Englezilor. Și Ladismith-ul e ca despresurat. În noaptea de 18 Febr. mulți Englezi au dormit în șatre de-ale Burilor respinși de lângă Ladismith.

Cea mai mare grădină de animale în Europa e grădina zoologică din Berlin. Trăesc în ea 2500 de animale 1200 soiuri, toate soiurile mai însemnate din lume, și blânde și sălbatece și teribile. Singură hrănirea lor costă pe an 85.000 marce. Anul trecut grădina a fost cercetată de 485.000 de privitori cari au plătt taxe de intrare și 121.000 de cei abonați pe an. Unul dintre animalele mai interesante este »Calul-de-Nil«, care a fost cumpărat cu 10.000 de marce și e greu de 35—40 măji metrice. Grădina e cercetată de lume mai ales când să dă fiarelor de mâncare. Leului i-să dă pe zi 10 kile de carne, tigrlui 14 kl.

Pentru jurați! Dela Anul-Nou s'au introdus judecătorii cu jurați și la noi. Sunt numiți jurați și cetățeni cari poate foarte puțină vreme au avut a să ocupa cu treburi judecătorești. Acum de-odată să trezesc și ei judecători, având drepturi dar' având și datorințe. De nu și-le vor cunoaște, ușor vor greși, și ei înșiși în necaz vor veni.

Pentru aceștia cea mai bună lămuritoare e cartea dlui T. V. Păcățeanu: „**Judecătorii cu jurați**“ apărută de curând la Sibiu, și care dă toate explicările mai de ipsă juraților, că ce e chemarea lor, ce e dreptul și ce e datorința lor. O carte foarte

folositoare ori-cărui cetățean, dar' neapărat trebuincioasă unui jurat.

Costă 40 cr, și se află depuse exemplare și la redacția noastră. Doritorii le pot primi îndată.

SPICUIRI PRIN FOI

„**Foaia Pedagogică**“ din Sibiu, redactată de profesorii seminariali Dr. D. P. Barșianu, Demetriu Comșa și Dr. I. Stroia, scrie în numărul seu dela 1 Februarie următoarele vestind apariția foii noastre:

„*Bunul Econom*“ este numele noului organ de publicitate. Ca organ al »Reuniunii economice«, înființate de Români cu tragere de inimă din Orăștie și jur, și-a pus de problemă a cultiva interesele economice ale popoului nostru, și lipsindu-ne până-acum un organ, care să fie mai ales la îndemână țeranului agricultor și să cultive ramii, cari înainte de toate pe acesta-l interesează, sperăm și dorim, ca să aibă cel mai desvârșit succes. Foaia va stărui, ca oamenii nostri să se facă nu numai plugari deștepti, ci și meseriași, negustori buni, să fie cruțatori și iubitori de muncă, îi va povățui cum să-și păstreze sănătatea și le va aduce la cunoștință și tot felul de știri despre întâmplări bisericesti, școlare, culturale dela noi și dela alții, menite a îmbărbăta la lucrare spre înaintarea binelui comun. *Ca colaboratori și-a câștigat pe cei mai cu bun nume scriitori dintre noi pe terenul economic.* Redacția e pusă sub îngrijirea unui comitet, compus din dnii Dr. I. Mihu, ca president și Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihaiu, Daniil David și Const. Baicu, ca membri. Redactor responsabil e dl Ioan Moța, a cărui hărnicie în ale penei o cunoaște publicul mai ales din »Revista Orăștiei«, dară și din alte publicațiuni. Foaia apare în Nri de câte o coală tipar, 4°, în fiecare Sâmbătă. *Îi dorim deplină izbândă*“.

FELURIMI

Ploaia.

Un neguțator se întorcea dela țirg; era călare și la spatele lui se afla o lădiță plină cu bani. Ploua tare și bietul om era muiat până la piele; de aceea era supărat și tot ocăra vremea urită ce se întâmpla a fi pe când călătorea el.

Drumii îi era printr'o pădure deasă și crezută că moare de frică când se pomeni cu un hoț în cale. Acesta nici una nici două îl luă la ochi cu pușca și trase asupra-î, dar' pulberea de pușcă fiind udă, glonțul nu porni, și neguțatorul dând pinteni calului scăpă.

Când se vèzù scăpat z'se în sineși:

— Ce rău am făcut de n'am suferit cu răbdare ploaia ca pe una din binetacerile Provedinții! Dacă ar fi fost vremea frumoasă, acum aș fi mort și copiii m'ar aștepta înzadar. Ploaia împotriva căreia murmuram mi-a scăpat viața și mi-a păstrat și avuțul.

*

Istoria închinării păharelor. Ținerea de vorbiri închinând un păhar pentru cineva, este obiceiul, a cărui poveste își are începutul în vremile vechilor păgâni. Popoarele păgâne la sărbătorile lor închinau cu păhare de apă

întru mărirea zeilor lor. Obiceiul a trecut cu vremea a închina și pentru Impărații și Domitorii popoarelor, și numai târziu de tot s'a închinat și pentru alți muritori mai de rând. În istoria închinărilor de pe vremea când să închina numai pentru capetele încoronate, a rămas de veste și poveste »toastul« ce l'au ținut nobilii Englezi odată în onoarea Anei de Boleyn, iubita regelui Henrich al VIII. Ana de Boleyn era o frumșetă fără păreche, și ea să scâldea în toată ziua în apă proaspătă, ear' într'o zi nemeșii veniți la prânzul de curte, în aprinderea însuflețirii lor pentru mândra iubită a Regelui, și-au umplut toți păharele din apa în care s'a scâldat frumoasa, și ținând unul o vorbire în onoarea ei, au golit toți până în fund păharele cu »dulcea beătură«, cum i-a zis vorbitorul...

LICURICIUL ȘI BROASCA

— Poveste arabă —

Într'o noapte frumoasă de vară, un licurici se juca prin earbă. O broască îl scuipă cu venin.

— Ce rău ți-am făcut de te porți cu mine așa? îi zise licuriciul murind.

— La ce strălucești? răspuse broasca.

Un tinăr se trezește într'o zi că un domn vine și-i vorbește de însurătoarea la care se gândea tinărul.

— Dar' bine cum a ajuns domnul Nae să te trimită pe D-Ta la mine? întrebă el.

Mijlocitorul: Așa, bine; eu îi sunt om de încredere. Cum e măcelar, precum știi, apoi tot pe mine mă mână de-i cumpăr boi, fiind-că știe că mă pricep la aceasta meserie, și într'o zi numai ce mă urezii că-mi zice: Dute de vezi odată pe tinărul cu pricina, adecă pe d-ta...

*

Marele cugetător Milton fiind întrebat de ce în unele țeri prinții moștenitori de tron sunt declarați harnici de a domni la 14 ani, pe când nu li-se dă voie să se însoare ee cât la 18?

— Fiind-că, răspuse Milton, e mai greu a domina o femeie de cât un popor!...

Comitetul de redacție:

Președinte: **Dr. Ioan Mihu.**

Membrii: **Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihaiu Daniil David și Constantin Baicu.**

Proprietar - editor: **IOAN MIHAIU**

Redactor respons.: **IOAN MOȚA**

Moartea cloțanilor!

(Felix Immisch, Delitzsch)

este materia cea mai bună pentru a otrăvi repede și sigur cloțani și șoareci.

Nu e vătămător oamenilor și animalelor de casă.

Se capătă în pachete cu câte **30 cr.** la farmacia: **N. Vlad** din **Orăștie.**

Atrag binevoitoarea luare aminte asupra prăvălii mele bogat provăzută cu tot felul de **MARFA DE MANUFACTURĂ** pentru trebuințele de casă, și anume:

BUMBAC DE BĂTUT și **AȚĂ DE URZIT**, aduse din cele mai bune fabrici, se pot căpăta cu prețuri foarte ieftine la subscrisul.

Totodată aduc la cunoștința celor-ce au trebuință, că pregătesc în timp scurt și cu preț moderat

HAINE DE CĂLUȘERI

pe cari le vând, le dau în folosință, ori, la cerere, le fac anume. (4) 5-

Cu deosebită stimă

Ion Lazaroiu,

negustor în Orăștie (Szászváros).

100—300 floreni

pe lună, își pot câștiga sigur, fără capital și fără risc, persoane de orice poziție și în orice localitate, prin vânzare de hârtii de stat concesionate de lege și prin vânzare de losuri.

Oferte sub: „Câștig ușor“ la expedițiunea de anunțuri **Julius Singer, Buda-pesta, Lipót-utca 14.** (9) 5-6

MOISE BUDA

faur în Orăștie (drumul țerii)

își recomandă onoratului public din loc și jur ferăria sa bine provăzută cu toate cele de lipsă, în care îndeplinește repede și bine, tot felul de lucrări de făurărie, dela cele mai mici până la cele mai mari și grele.

Indeosebi acum pentru timpul de iarnă, recomandă proprietarilor de cai felul seu solid de potcovire de ghiată.

Face apel la publicul nostru, să-l cerceteze, asigurând pe toți că vor fi deplin mulțumiți de lucrul frumos și solid ce vor primi.

MOISE BUDA
faur în Orăștie.

(6) 3-4

In economia Dlui

Berivoy János din Gelmari

(32)

se află un

2-

Armăsar irlandez

(mai înainte proprietatea lui L. Velitska în Bobálna) și un taur de Bern, spre prăsilă.

Ambele vite de prăsilă sunt în condițiuni bune, de rasă aleasă și aflate de bune prin comisia oficioasă, exmisă de comitat.

Taxa de sărit pentru armăsar sunt 10 cor., ear' pentru taur 4 coroane.

Szám 6650--1900 tlkvi

(33) 1-1

ARVERESI HIRDETMEŊY

A hátszegi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság Muntján Iuon és Szura Dumitru szacsali lakosok Dr. Suciu Gábor ügyvéd által képviselt végrehajtonak Szura Lázár szentpéterfalvi lakos végrehajtást szenvedő elleni ügyében közhírré teszi, hogy végrehajtonak 10 frt. tőke 48 frt 75 kr. eddigi megállapított per és végrehajtási valamint a jelenlegi 8 frt 65 kr. és a még felmerülő költségek iránti ugy a csatlakozotoknak ezennel kimondott a m. kir. kincstárnak a szentpéterfalvi 56 sz. tjkvben C. 2 a. bekelezett 15 frt 2 1/2 kr. s jár követelésének kielégítése végett Szura Lázár végrehajtást szenvedőnek a dévai kir. törvény-zék, hátszegi bíróság területéhez tartozó Szentpéterfalva községi 56 sztkvben A + 1. 4-6 rdsz. a. felvett ingatlanait ugyan ennek a szentpéterfalvi 123 sztkvben A + 1. 3-11 rdsz. a. felvett ingatlanokból 1/3 rész, végül a szentpéterfalvi 175 sztkvben A + 1. rdsz. a. felvett ingatlanokból 1/6 rész jutalékát rendszámokénti részletekben az egyidejűleg kibocsátott árverési feltételekben részletezett összesen 408 frt tevő kikáltási árban az 1900. évi május hó 2-ik napján d. e. 10 órakor Szentpéterfalva községének elöljárója házánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek esetleg a kikáltási áron alul is elfogja adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül az ingatlanok kikáltási árának 10%-át készpénzben vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy annak előzetes bírói letétbe helyezett tanúsító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételár felerészét az árverés jogerőre emelkedése napjától számítandó 30 nap alatt, a másik felerészét pedig ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt az árverés napjától járó 5% kamataival szabályszerű letéti kérvény mellett a hátszegi kir. adóhivatal mint bírói letéti pénztárnál befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Kir. járásbiróság tlkvi hatósága.

Hátszeg, 1899. szeptember hó 4-én.

Fehér,
kir. albiró.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie — Szászváros.

Opuri
Bilote de log.
Broșuri
Circulare
Bil. de visita
Invitări
Bilanțuri
Acții
Cap. de epist.
Placate
Ord. de dans
Adrese
Compturi
Note
Preț-Curent.
Anunțuri
Registre
Imprimate
Couverte
Bilote de cun.
Etc. etc.

Există deja de 12 ani și este provăzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Inst. Tipogr. „Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acurateța cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom, precum și al privaților.